

بررسی و اولویت بندی عوامل مؤثر و موانع مشارکت ورزشی معلولین شهر اهواز

عباس سبحانی^{۱*}، رضا اندام^۲، مجتبی ظریفی^۳

۱- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه شاهرود ۲- دانشیار دانشگاه شاهرود ۳- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه شاهرود

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۱/۰۶ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۲/۰۱

Study and prioritizing the factors and barriers to sport participation of Disabled people of Ahvaz city

Abbas Sobhani^{1*}, Reza Andam², Mojtaba Zarifi³

1- Ph. D. Student in Sport Management, Shahrood University 2- Associate Professor, Shahrood university

3- Ph. D. Student in Sport Management, Shahrood University

Received: (2015/02/25) Accepted: (2015/04/21)

Abstract

The aims of this study was prioritizing and Identifying the factors and barriers to sport participation of Disabled people of Ahvaz city. The research was practical of purpose and of data collection is descriptive - survey considered. Statistical population of study included Disabled people of Ahvaz city (N=720) that 190 people were randomly selected. Instruments for gathering data was Questionnaire That Gashtasbi (1391) used in her study. Descriptive statistics for describing variables, and inferential statistics (Friedman test, One Sample T Test) to test hypothesis and ranking the factors; also, for ensuring of data normal distribution Kolmogrov-Smirnov test was used. The results In order of importance showed that health and wellness factors, joy and vitality factors and social interaction factors the most important factors affecting participation in physical activity And barriers of sports participation among disabled people was economic factors, environmental (transport) factors, facilities factors, and socio-cultural factors.

Keywords

Sports participation; Disabled; Barriers; factors

چکیده

هدف پژوهش حاضر اولویت بندی و شناسایی عوامل مؤثر و موانع مشارکت ورزشی معلولین شهر اهواز بود. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر جمع آوری اطلاعات از نوع توصیفی - پیمایشی به شمار می آید. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه معلولین عضو جامعه معلولین شهرا اهواز بود (N=720) که تعداد 190 نفر به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب گردید. ابزار جمع آوری داده ها پرسش نامه ای بود که گشتاسبی (۱۳۹۱) در پژوهش خود از آن استفاده کرده بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و در سطح آمار استنباطی از آزمون های آتک نمونه ایی و آزمون فریدمن استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان داد به ترتیب اهمیت، عوامل سلامتی و تندرستی، لذت و نشاط و تعامل اجتماعی مهمترین عوامل مؤثر مشارکت در فعالیت های بدنی و در بین موانع مشارکت ورزشی معلولین عوامل اقتصادی، محیطی (حمل و نقل)، امکانات و تجهیزات و عوامل اجتماعی- فرهنگی مهمترین موانع می باشند.

واژه های کلیدی

مشارکت ورزشی؛ ورزش معلولین؛ موانع؛ عوامل مؤثر

* نویسنده مسئول: عباس سبحانی

E-mail: sobhani@gmail.com

*Corresponding Author: Abbas Sobhani

مقدمه

ورزش به عنوان یکی از فعالیت‌های فراغتی از نوع فعال، نقش تعیین کننده‌ای در حفظ سلامت جسمی و روحی انسان‌ها دارد. داشتن یک زندگی سالم مستلزم تحرک و فعالیت‌های جسمی است (صفانیا، ۱۳۸۰: ۱۳۰). هم‌چنین ورزش به عنوان یکی از مظاهر فردی و اجتماعی، ضمن حفظ بقا و سلامت روحی و جسمی جامعه جهت ایفای صحیح نقش‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی حائز اهمیت است (گشتاسبی، ۱۳۹۱: ۳۰). امروزه، تفریح و چگونگی گذران اوقات فراغت وسیله‌ای مؤثر برای پرورش قوای فکری، جسمی و اخلاقی افراد است و عاملی نیز برای جلوگیری از کجروی‌های اجتماعی به شمار می‌آید. اوقات فراغت حساس‌ترین، ارزشمندترین و پربارترین اوقات زندگی آدمی است. این اوقات مانند شمشیر دو لبه‌ای هست که یک لبه‌ی آن می‌تواند زمینه‌ساز خلاقیت و هنرآرایی و لبه‌ی دیگر آن عاملی در جهت گرایش به بزهکاری و آسیب اجتماعی است (تندنویس، ۱۳۷۵: ۵).

تحرک و فعالیت بدنی در زندگی امروزی که متعاقب توسعه و گسترش امکانات و وسایل رفاهی و شیوه‌های نوین زندگی به وجود آمده، ضرورت پرداختن به ورزش و تربیت بدنی را بیش از پیش ایجاب می‌نماید. در این راستا انجام مستمر و منظم حرکات بدنی، امری حیاتی و لازم به نظر می‌رسد (کراس^۱ و همکاران، ۲۰۰۳: ۱۴۹۰).

ورزش یکی از شیوه‌هایی است که افراد می‌توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمی، روحی، روانی و اجتماعی فایز آیند. تحقیقات نشان داده است افرادی که به طور منظم به ورزش می‌پردازند، کمتر از دیگران دچار ناراحتی‌های قلبی عروقی شده، فشارهای عصبی کمتری را تحمل می‌کنند و از اعتماد به نفس بیشتری برخوردارند، آنها نسبت به زندگی خوشبین تر بوده و کمتر دچار افسردگی می‌شوند (وریکر^۲ و همکاران، ۲۰۰۹: ۴۰۰).

امروزه، پدیده ورزش به عنوان یک ضرورت انکارناپذیر و یک نیاز اساسی و زیربنایی برای همه‌ی افراد جامعه، به طور عام و برای معلولین به طور خاص موردتوجه همگان قرار گرفته است (فرج الهی، ۱۳۷۳: ۴۷). ورزش یکی از پدیده‌های اجتماعی بوده که از سال‌های پیش بوجود آمده تا افراد معلول بتوانند با مشکلات مربوط به معلولیت بهتر کنار بیایند. گاتمن با توجه به تحقیقاتش در زمینه افراد معلول هدف از ورزش برای این گروه را چنین بیان می‌دارد "ایجاد تحرک و جنبش

پذیری، پیشگیری و جلوگیری از بیماری ناشی از اوقات بستی در بیمارستان و کمک به افراد معلول جهت ایجاد رابطه دوباره با محیط اجتماعی (به نقل از اردستانی و همکاران، ۱۳۸۱: ۷).

به دنبال جنگ تحمیلی کشور ما نیز با گروه عظیمی از معلولان جنگی مواجه شد. گروهی که تا پیش از جنگ فعالانه در جریان روزمره زندگی شرکت داشتند، ولی امروز دیگر قادر به انجام بسیاری از فعالیت‌های گذشته خویش نمی‌باشند. در کنار آن کودکان، سالخورده‌گان، زنان باردار و سایر بیمارانی که موقتاً دچار معلولیت می‌باشند نیز قرار دارند، بنابراین بخش قابل توجهی از مردم کشورمان را اینگونه افراد تشکیل می‌دهند (به نقل از گشتاسبی، ۱۳۹۱: ۵). معلولیت عارضه‌ای طبیعی و اجتماعی است که در جوامع مختلف به صورتهای گوناگون دیده می‌شود. آمار نشان می‌دهند که درصد قابل توجهی از افراد هر جامعه را معلولین تشکیل می‌دهند. به طور مثال طبق آمارهای که از طرف سازمان بهزیستی جمهوری اسلامی ایران در سال ۸۸ منتشر شده است، ده درصد از مردم ایران به نوعی معلول هستند، امروزه با پیشرفتهای زیادی که در علوم مختلف مانند پزشکی، روانشناسی، جامعه‌شناسی و تربیت بدنی به وجود آمده است، سعی می‌شود هرچه بیشتر به این گونه افراد کمک شود تا بتوانند به طور مستقل تر و بدون کمک دیگران و نیز بدون آنکه خود را سربار جامعه احساس کنند و یا مزوی باشند، به زندگی عادی خود بپردازند. تدابیری که به این منظور از طرف ارگانهای مختلف به عمل می‌آید بیشتر در زمینه فراهم آوردن امکاناتی از قبیل امکانات مناسب با وضع معلول، شغل مناسب، وسیله‌ی حمل و نقل، وسایل آموزشی و کمک آموزشی مناسب، گذران اوقات فراغت و... است (رستگاری، ۱۳۸۸: ۲۵).

اگر ورزش برای همگان به طور جنبی در زندگی روزانه مطرح است و عدم ایجاد فعالیتهای ورزشی اختلال چندانی در زندگی روزمره ایجاد نمی‌کند، برای معلولین جزئی ضروری و حیاتی از فعالیتهای روزانه تلقی می‌شود و درصورت نپرداختن بدان، وقفه و اختلالی در مسیر بهبودی یا حفظ شرایط کنونی بوجود خواهد آورد (جلالی فراهانی، ۱۳۸۷: ۳۲).

با توجه به اهمیتی که ورزش برای معلولین در بسیاری از زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی و ... دارد، باید امکاناتی فراهم شود که همه معلولین بتوانند در هر زمان، در هر کجا، با هر فرد یا گروه دلخواه، با هر شدتی که مایل باشند و به هر رشته ورزشی که علاقه مند هستند، بپردازند و نشاط، سلامتی جسمی و روانی خود را به سهولت و ارزانتترین قیمت تأمین نموده، در کنار آن ظرفیت‌های اخلاقی، رفتاری و اجتماعی و عاطفی‌شان را رشد دهند.

1. krous & et al

2. vereceer & et al

اصولی آنها، با وضعیت جسمی معلولان است. لذا در ایجاد ورزشگاههای جدید التاسیس مدیریت شهری باید نقشه های این ساختمان ها را با معیارهای استاندارد مناسب سازی محیطی برای معلولین تطبیق دهند و در زمینه ورزشگاه های قدیمی نیز باید آنها را تا جایی که امکان دارد برای استفاده جانبازان و معلولین بهبود و اصلاح کنند و نهایتا این که برای بازگشت جانبازان و معلولین به عرصه فعالیت و زندگی اجتماعی، نیازمند مناسب سازی محیط اجتماعی و شهری به ویژه مناسب سازی ورزشگاه ها و میادین ورزشی بوده و همچنین توجه به مسائل و مشکلات اقتصادی زندگی معلولین و توجه به مسائل فرهنگی اجتماع در برخورد با معلولین، تا از این طریق بتوان شرایط لازم جهت بازگشت جانبازان و معلولین را به جامعه و مشارکت فعال آنها را در زندگی اجتماعی فراهم کرد.

در این تحقیق محقق در صدد بود به بررسی و اولویت بندی عوامل مؤثر و موانع مشارکت ورزشی معلولین شهر اهواز بپردازد.

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر با هدف بررسی و اولویت بندی عوامل مؤثر و موانع مشارکت ورزشی معلولین شهر اهواز انجام شد. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر جمع آوری اطلاعات از نوع توصیفی - پیمایشی به شمار می آید. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه معلولین ساکن شهر اهواز، مددجویان تحت پوشش جامعه معلولین که براساس آخرین آمار موجود ۷۲۰ نفر بود (N= 720). حجم نمونه تحقیق بر اساس جدول مورگان ۱۹۰ نفر در نظر گرفته شد که از این تعداد ۱۴۷ پرسش نامه جمع آوری گردید. داده های مورد نیاز در این تحقیق توسط پرسشنامه استفاده شده در پژوهش گشتاسی (۱۳۹۱) و به صورت میدانی جمع آوری گردید. این پرسش نامه شامل ۴۸ سؤال در دو بعد، عوامل بازدارنده و عوامل سوق دهنده در طیف ۵ گزینه ای لیکرت بود. روایی صوری توسط ۱۰ نفر از اساتید تربیت بدنی مورد تایید قرار گرفت. محقق جهت برآورد پایایی پرسش نامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردید بدین منظور تعداد ۴۰ پرسش نامه در بین افراد نمونه توزیع و جمع آوری شد. ضریب آلفای کرونباخ برای پرسش نامه ۰/۷۱ بدست آمد که نشان دهنده پایایی مناسب پرسش نامه بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها در سطح «ار استنباطی از آزمون های K-S (برای بررسی طبیعی بودن توزیع داده ها) و باتوجه به آزمون مذکور از آزمون های One

از این رو شناسایی موانعی که بر سر راه مشارکت ورزشی معلولین وجود دارد می تواند کمک شایانی به رفع آنها و ارائه راهکارهای مؤثری در زمینه بالا بردن مشارکت در فعالیت های ورزشی نماید.

گشتاسی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی به شناسایی عوامل سوق دهنده و بازدارنده مشارکت ورزشی معلولین در فعالیت های بدنی پرداخت و عوامل محیطی (حمل و نقل)، اقتصادی، امکانات و تجهیزات و عوامل اجتماعی-فرهنگی را مهمترین عوامل بازدارنده و لذت و نشاط، سلامتی و تندرستی و تعامل اجتماعی را مهمترین عوامل سوق دهنده مشارکت در فعالیت های بدنی معلولین یافت.

یاموسی و همکاران (۱۳۹۰)، در تحقیقی مهمترین موانع مشارکت ورزشی معلولین را عوامل مربوط به امکانات و تجهیزات، عوامل اجتماعی- فرهنگی، سیاسی و ... دانستند. ماری و همکاران^۱ (۲۰۰۷) در تحقیقی با عنوان بررسی موانع اجتماعی، زیست محیطی و تفریحی کودکان و جوانان با معلولیت های جسمی از شرکت در فعالیتهای ورزشی مدرسه به این نتایج دست یافتند که عواملی مثل وضعیت اقتصادی- اجتماعی، امکانات و تجهیزات، نگرش های اجتماعی، سن و منطقه جغرافیایی از مهمترین موانع شرکت در فعالیتهای ورزشی مدرسه می باشد. هم چنین جانسون و همکاران^۲ (۲۰۰۷)، در تحقیقی به این نتیجه دست یافتند که شرکت در هر نوع فعالیت ورزشی توسط افراد معلول، بستگی به دوستی ها و روابط با دیگران دارد. حمایت قوی دوستان و خانواده ها می تواند سبب مشارکت آنان در فعالیت های ورزشی به طور منظم شود. همینطور دریافتند که حمل و نقل یکی از اساسی ترین مشکلات افراد معلول برای پرداختن به فعالیت های ورزشی است.

در گوشه و کنار شهر حتما افرادی را مشاهده کرده اید که به دلیلی، با نام معلول شناخته می شوند. این افراد اگرچه ممکن است در قسمتی از بدن دارای نواقصی باشند، اما قطعاً دارای قابلیت های دیگری هستند. حال سوال این است که به لحاظ شهرسازی، امکانات و وسایل اجتماعی به گونه ای طراحی شده که معلولین بتوانند از آنها استفاده کنند و با توجه به مشکلاتی که دارند با موانعی روبه رو نباشند، امروزه متاسفانه بسیاری از ورزشگاه ها و مراکز ورزشی کشورمان از نظر ساختمان سازی و معماری برای استفاده معلولین در نظر گرفته نشده است و روشنگر ناسازگاری و نداشتن تطبیق

1. Mary Law & et al

2. Johnson & et al

sample T test و آزمون فریدمن جهت اولویت بندی عوامل استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس وضعیت جنسیت نشان داد که ۶۵٪ نمونه تحت بررسی مرد (۹۷ نفر) و ۳۵٪ آنها زن (۵۰ نفر) بودند. نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس وضعیت سن نشان داد که افراد بین ۲۰-۳۰ سال با ۴۲٪ درصد بیشترین فراوانی را داشتند. همچنین نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس تحصیلات نشان داد که بیشترین فراوانی (۵۴٪) با تحصیلات دیپلم و پایین تر و کمترین فراوانی (۸٪) با تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر هستند. وضعیت نمونه‌های تحقیق بر اساس تأهل نشان داد که ۴۷٪ نمونه تحت بررسی مجرد و ۵۳٪ متأهل بودند. بر اساس وضعیت

اشتغال در نمونه آماری بیشتر آزمودنی‌ها (۳۲٪) شاغل بودند، بر اساس نحوه بروز معلولیت بیشترین دلیل مربوط به بروز حادثه (۴۷٪) بود. بر اساس نوع معلولیت جسمی - حرکتی بیشترین نوع معلولیت‌ها (۵۶٪) از نوع ناهنجاری‌های ارتوپدی (عضلانی، استخوانی و مفصلی) می باشد. بر اساس میزان شرکت در فعالیت‌های ورزشی ۴۲٪ (۶۲ نفر) از نمونه دارای سابقه مشارکت و ۵۸٪ (۸۵ نفر) هم دارای عدم مشارکت بودند. قبل از انجام آزمون‌های آماری، ابتدا به بررسی پیش فرض استفاده از آزمون‌های پارامتریک خواهیم پرداخت. برای این

منظور ابتدا طبیعی بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون K-S مورد بررسی قرار گرفت که نتایج این آزمون در جدول شماره ۱ آورده شده است.

جدول ۱. آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای سنجش نرمال بودن توزیع داده‌ها

خرده مقیاس	فرهنگی اجتماعی	اقتصادی	محیطی	امکانات	سلامتی	تعامل اجتماعی	لذت و نشاط
سطح معنی داری	۰/۱۵۲	۰/۱۰۲	۰/۰۶۱	۰/۱۲۰	۰/۰۵۸	۰/۰۹۳	۰/۱۳۲

باتوجه به سطح معنی داری مشاهده برای متغیرها که در جدول ۱ مشاهده می شود توزیع داده‌ها به صورت طبیعی است، پس برای آزمونهای بعدی باید از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد.

ابتدا باید بررسی کرد که آیا عوامل استفاده شده در این تحقیق از نظر پاسخگویان بر مشارکت معلولین در فعالیت‌های بدنی نقش دارند یا خیر؟ برای پاسخ به این پرسش از آزمون One Sample T Test استفاده شد. جدول شماره دو نتایج این آزمون را نشان می‌دهد.

جدول ۲. One Sample T Test برای موانع مشارکت ورزشی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	Test value	درجه آزادی	T مشاهده شده	سطح معنی داری
عوامل اقتصادی	۴/۳۲۷	۰/۶۵۹	۳	۱۸۹	۲۴/۰۱۸	۰/۰۰۱
عوامل محیطی	۴/۱۰۳	۰/۷۵۷	۳	۱۸۹	۲۲/۴۴۵	۰/۰۰۱
عوامل امکاناتی و تجهیزاتی	۴/۰۰۱	۰/۵۸۱	۳	۱۸۹	۲۸/۰۱۶	۰/۰۰۱
عوامل فرهنگی - اجتماعی	۳/۵۸۵	۰/۷۳۸	۳	۱۸۹	۱۰/۴۳۳	۰/۰۰۱

همان طوری که در جدول ۲ مشاهده می شود با توجه به سطح معنی داری مشاهده شده، نقش بازدارندگی عوامل

اقتصادی، محیطی، امکاناتی - تجهیزاتی و عوامل فرهنگی - اجتماعی بر مشارکت در فعالیت‌های بدنی معنی دار است.

جدول ۳. One Sample T Test برای عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	Test value	درجه آزادی	t مشاهده شده	سطح معنی داری
سلامتی و تندرستی	۴/۰۲۲	۰/۷۴۱	۳	۲۹۱	۱۶/۴۲۳	۰/۰۰۰۱
تعامل اجتماعی	۳/۰۰۷	۰/۷۲۳	۳	۲۹۱	۱۴/۱۲۵	۰/۰۰۱
لذت و نشاط	۴/۲۱۱	۰/۶۶۰	۳	۲۹۱	۲۳/۲۳۱	۰/۰۰۱

همان طوری که در جدول ۳ مشاهده می شود با توجه به تعامل اجتماعی و لذت و نشاط بر مشارکت در فعالیت های سطح معنی داری مشاهده شده، تأثیر عوامل سلامتی تندرستی، بدنی معنی دار است.

جدول ۴. نتایج آزمون فریدمن در مورد رتبه بندی موانع و عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی معلولین

شاخص آماری	حجم نمونه	مقدار آماره	درجه آزادی	سطح معنی داری
عوامل سوق دهنده	۲۹۲	۴۶/۶۲۱	۲	۰/۰۰۱
عوامل بازدارنده	۲۹۲	۱۷۴/۷۳۱	۳	۰/۰۰۱

جدول ۵. اولویت بندی تاثیر گذاری موانع مشارکت ورزشی معلولین

اولویت	شاخص آماری	میانگین رتبه ای
عوامل بازدارنده		
۱	عوامل اقتصادی	۳/۵۶
۲	عوامل محیطی (حمل و نقل)	۳/۱۴
۳	عوامل امکاناتی و تجهیزاتی	۳/۰۷
۴	عوامل فرهنگی اجتماعی	۱/۶۲

همان طور که در جدول ۴ و ۵ مشاهده می شود، مقدار $(p=۰/۰۰۱)$ در سطح معنی داری $(\alpha=۰/۰۵)$ به لحاظ آماری معنی دار می باشد، و با توجه به میانگین رتبه ای موانع، از دیدگاه پاسخ دهندگان اقتصادی با میانگین ۳/۵۶ مهم ترین عامل و عامل فرهنگی - اجتماعی با میانگین ۱/۶۲ کم اهمیت ترین عامل می باشد. جدول ۵ نشان دهنده اولویت بندی موانع مشارکت ورزشی می باشد.

جدول ۶. اولویت بندی تاثیر گذاری عوامل مؤثر بر میزان مشارکت ورزشی معلولین

اولویت	عوامل بازدارنده	میانگین رتبه ای
۱	عامل سلامتی و تندرستی	۲/۳۸
۲	عوامل تفریحی (لذت و نشاط)	۱/۶۳
۳	عامل تعامل اجتماعی	۱/۴۷

همان طور که در جدول ۴ و ۶ مشاهده می شود، مقدار $(p=۰/۰۰۱)$ در سطح معنی داری $(\alpha=۰/۰۵)$ به لحاظ آماری معنی دار می باشد، و با توجه به میانگین رتبه ای عوامل مؤثر، از دیدگاه پاسخ دهندگان عامل سلامتی و تندرستی با میانگین

۲/۳۸ مهم‌ترین عامل و عامل تعامل اجتماعی با میانگین ۱/۴۷ کم اهمیت‌ترین عامل می‌باشد. جدول ۶ نشان دهنده اولویت

بندی عوامل مؤثر می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

در این تحقیق مشخص شد که عوامل محیطی (حمل و نقل)، امکانات و تجهیزات، عوامل اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی بعنوان موانع بر مشارکت ورزشی معلولین تأثیرگذار است و در این بین عامل اقتصادی به‌عنوان مهم‌ترین عامل و عامل اجتماعی- فرهنگی به‌عنوان کم اهمیت‌ترین عامل در بین موانع را به خود اختصاص دادند. همچنین مشخص شد عوامل سلامتی و تندرستی، لذت و نشاط و تعامل اجتماعی به عنوان عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی معلولین نقش دارند که از این میان عامل اقتصادی به عنوان مهم‌ترین عامل مؤثر از دیدگاه پاسخ دهندگان شناخته شد.

نتایج تحقیق حاضر به کلی با نتایج تحقیقات حاضر در این زمینه همخوانی دارد که از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

نتایج به دست آمده از تحقیق گشتاسبی (۱۳۹۱) حاکی از آن است عوامل محیطی (حمل و نقل)، امکانات و تجهیزات، عوامل اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی بعنوان موانع بر مشارکت ورزشی معلولین تأثیرگذار است. یاموسی (۱۳۹۰) در پژوهشی به این نتایج دست یافت که بین عوامل فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و کمبود امکانات ورزشی و امکانات موجود در اماکن عمومی و عدم مشارکت معلولین در فعالیت‌های ورزشی ارتباط معنادار وجود دارد. همچنین امرایی (۱۳۹۰) که در تحقیقی عوامل بازدارنده مشارکت ورزشی کارکنان زن دانشگاه را به ترتیب عوامل اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، شخصی و عوامل خانوادگی معرفی کرد. نظم ده و همکاران (۱۳۸۴) در بررسی تاثیر ورزشی بر یکپارچه سازی اجتماعی افراد معلول جسمی، به این نتایج دست یافتند که یکپارچه سازی اجتماعی افراد معلول نیازمند مجموعه ای از عوامل فرهنگی، فیزیکی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است. نتایج تحقیق بادیا و همکاران (۲۰۱۱) که به تأثیر عوامل محیطی و شخصی بر مشارکت جوانان و بزرگسالان معلول در فعالیت های اوقات فراغت پرداختند و به این نتایج دست یافتند که عوامل محیطی و عوامل اجتماعی و فرهنگی مثل نیاز به کمک دیگران برای مشارکت در فعالیت های اوقات فراغت و همینطور عواملی نظیر ترس از تمسخر از سوی دیگران را مهم ترین موانع عدم حضور در فعالیت های اوقات فراغت معرفی کردند. شریفیان ثانی و همکاران (۱۳۸۵) در تحقیقی که با عنوان تعیین نیازها و

مشکلات دختران و زنان دچار معلولیت جسمی - حرکتی انجام دادند مهم‌ترین نیازها و مشکلات این قشر را برای مشارکت در فعالیت های اوقات فراغت، نبودن سرویس رفت و آمد خاص برای استفاده از مکان های تفریحی - ورزشی و مشکل مالی برای استفاده از امکانات این مکان ها را گزارش دادند. فراند و همکاران (۲۰۰۸) انگیزه های مشارکت ورزشی افراد ۳۵ - ۷۸ ساله فرانسه، که مبتلا به دیابت نوع دو بودند را انگیزه هایی همچون لذت بردن، علاقه، سرگرمی و ایجاد تحرک در فعالی های ورزشی معرفی کردند.

بطور کلی، چنانچه به‌توان ورزش و فعالیت های ورزشی را در کشور به یک اولویت تبدیل کرد، این امر خواهد توانست منشاء اثرات سودمندی برای ابعاد فرهنگی، آموزشی، تربیتی، اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی و درمانی اقشار مختلف جامعه بویژه معلولین باشد. به هرجهت اقدام سیاسی و عملی در ارائه رهنمودهای رو به جلو در چارچوب حقوق بشر می بایست صورت گیرد. لازم است که افراد معلول با تعقل و تجزیه و تحلیل درست مسائل، راه حل مناسب در راستای اهداف دولت با کمک سازمانهای حمایت از معلولین پیدا کنند. از سوی دیگر سازمان های غیردولتی درحمایت افراد معلول و کمک به آنها با تاثیری که در افزایش اعتماد به نفس آنها دارند، همت نمایند. پس ابتدا می بایست به بررسی نقاط ضعف از لحاظ اولویت از دید آزمودنیها پرداخت تا علاوه بر رفع نیازهای افراد معلول، آنها را به گرایش بیشتر به ورزش معلولین و کسب افتخارات برای کشورمان تشویق نمود.

با توجه به یافته‌های تحقیق پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد:

۱. با توجه به یافته‌های تحقیق که عوامل اقتصادی مهم‌ترین عامل بازدارنده معلولین شناسایی شد پیشنهاد می‌شود مدیران اجرایی و سیاست گذاری، سیاستی اتخاذ کنند که بیشتر به اوضاع معیشتی و اقتصادی معلولین با توجه به زندگی پرهزینه این قشر خاص توجه شود.
۲. از آنجا که عوامل فرهنگی اجتماعی به عنوان عامل بازدارنده مشارکت ورزشی معلولین شناسایی شد، لذا پیشنهاد می‌شود این عوامل به شکل جزئی‌تر مد نظر قرار گرفته شود و مدیران برنامه ریز در صدد رفع و اصلاح آن برآیند.

ملی پارالمپیک، دانشکده های معماری و شهرسازی و نیز مجلس شورای اسلامی برای تصمیم گیریهای مشترک جهت ایجاد تغییرات و تحول در امر خدمت رسانی و حضور آنان در سطح جامعه بویژه در زمینه ورزش، با یکدیگر همکاری داشته باشند.

۳. پیشنهاد می شود همایشها و کنگره های علمی ویژه افراد با نیازهای خاص به منظور تغییر در نگرشها، هدایت، تشویق و جذب افراد با معلولیت به محیطهای اجتماعی بویژه ورزش به عنوان یک عامل مهم در توسعه قوای جسمانی، روحی، روانی و امید به زندگی به عنوان یک اصل مهم برگزار گردد. ۴. پیشنهاد می گردد سازمانهایی از قبیل تربیت بدنی، شهرداریها، فدراسیون جانبازان و معلولین، کمیته

منابع

- اردستانی، عباس، تندنویس، فریدون، حاج میر فتاح، فاطمه (۱۳۸۱). «مقایسه نگرش افراد معلول ورزشکار و غیر ورزشکار نسبت به خود از بعد اجتماعی» علوم حرکتی و ورزش، ۱: ۱۰-۱.
- امری، مریم (۱۳۹۰). *شناسایی و رتبه بندی عوامل بازدارنده مشارکت ورزشی کارکنان زن دانشگاه شهید چمران اهواز*. پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- تندنویس، فریدون (۱۳۷۵). *نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاههای کشور با تاکید بر فعالیتهای ورزشی*. پایان نامه دکتری مدیریت تربیت بدنی، دانشگاه تهران.
- جلالی فراهانی، مجید (۱۳۸۷). *مدیریت اوقات فراغت و ورزش های تفریحی*. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- رستگاری، مهدی (۱۳۸۸). *اماکن ورزشی مناسب برای معلولین*. تهران: انتشارات عصر انتظار.
- صفانیا، علی محمد (۱۳۸۰). «نحوه گذراندن اوقات فراغت دانشجویان دختر دانشگاههای آزاد اسلامی کشور با تاکید بر فعالیتهای ورزشی». حرکت، ۹: ۱۴۰-۱۲۷.
- فرج الهی، نصرت الله (۱۳۷۳). *بررسی جایگاه تربیت بدنی و ورزش در گذرانیدن اوقات فراغت دانشجویان دختر دانشگاههای تهران*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- شریفیان ثانی، مریم، سجادی، حمیرا، فرشته، طلوعی، کاظم نژاد، انوشیروان (۱۳۸۵). *دختران و زنان دچار معلولیت جسمی - حرکتی: نیازها و مشکلات*. دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی، ۴۱: ۴۸-۷.
- گشتاسبی، ابوالفتح (۱۳۹۱). *شناسایی و اولویت بندی عوامل بازدارنده و سوق دهنده مشارکت معلولین جسمی - حرکتی شهر شیراز در فعالیتهای بدنی*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- نظم ده، کاظم (۱۳۸۴). «تاثیر ورزش بر یکپارچه سازی اجتماعی افراد معلول جسمی». *ماهنامه فرهنگی ورزشی اجتماعی شکیب*، ۳۴: ۲-۲۱.
- یاموسی، علیرضا (۱۳۹۰). *بررسی موانع فرهنگی، اجتماعی و ورزشی معلولین و عدم مشارکت آنها در فعالیتهای حرکتی*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی شوشتر.
- Claude, f., & Claire, p., (2008). "Sandra nasarre student motives forregular physical activity in women and men: A qualitative study in French adults with types 2 diabetes, belonging to patients association", *Journal of health & social in the community*, vol 16 (5), pp:511-520.
- krous, W ., & duscha, and koetzoer., (2003). "effects of the amount and intensing of exerciese on plasma li poproteins", *New engeland journal medicine*, 347 (19) p:1483 – 1492 .
- Marta, b., begona, M., Orgual A., Verdugo, M., Mangdalena M., (2011). "Personal factors and perceived barriers to participation in leisure activities fo young and adults with developmental disabilities", *University of salamanca, INICO (institute on community integration), Avdu. De la merced*,p: 109-131.
- Mary L., Theresa P., Gillian K., Patricia H.,(2007). "Perceived Environmental Barriers to Recreational, Community, and School Participation for Children and Youth With Physical Disabilities", *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, Volume 88, Issue 12, December 2007, P: 1636-1642.

- Smith, C.P., Johnson, W., (2007). "Psychological Functioning & changes in leisure. Life style among Individuals with chronics secondary health problems related to spinal cord injury", *Therapeutic recreation journal* 27 (4),p: 239-252.
- vereceer, A., richter, m., carine, A.,(2009). "The role of behavioral factors in in explaining socio-economic differences in adolescent health: A multilevel study in 33 countries", *Journal of social science & medicine*, 69, (3). pp 396 – 403.